

DU FÅR MER MED KRAV

En jämförelse mellan KRAV,
EU-ekologisk
& konventionell produktion.

VERSION 2, JANUARI 2020

KRAV DRIVER UTVECKLINGEN

Alla ekologiska produkter, vare sig de är KRAV-märkta eller inte, måste uppfylla EU:s regler för ekologisk produktion. Men EU:s regler utgör bara en miniminivå. KRAVs regler är strängare, omfattar fler områden och syftar till att leda utvecklingen mot en hållbar livsmedelsproduktion.

KRAVs regler tas fram i samråd med miljöorganisationer, producenter, företag och organisationer. I det här häftet ger vi exempel på KRAVs regler för några områden som kan KRAV-certifieras och jämför dem med EU:s regler för ekologisk produktion samt med konventionell produktion.

i KRAV har regler för socialt ansvar, som att arbetstagare ska ha rätt att organisera sig. Detta saknas helt i det EU-ekologiska regelverket.

KRAV ÄR MER ÄN EU-EKOLOGISKT

KLIMAT För att minimera klimatpåverkan ska KRAV-bönder effektivisera sin energianvändning, använda 100 procent förnybar el och vara utbildade i sparsam körning.

DJUROMSORG Djurens välfärd prioriteras hårdare. De ska ges större möjligheter till utevistelse och bete. De ska ha fri tillgång till grovfoder (tex hö och ensilage) och nötkreatur ska ha lägre andel kraftfoder. Det KRAV-märkta fodret ska till stor del vara odlad på gården. Djuren får inte medicineras rutinmässigt. Vid ingrepp som kastrering och avhorning finns krav på smärtlindring och bedövning. Särskilda regler finns för hantering av djuren vid slakt.

HÄLSA Större fokus på människors hälsa. Tillsatsen nitrit är inte tillåten.

MILJÖ Fler krav på insatser för att minska miljöpåverkan. Företaget ska ha ett systematiskt miljöarbete och det ska finnas beväxta, ogödslade zoner mot vattendrag för att minska risken för läckage av växtnäring.

SOCIALT ANSVAR Arbetstagare ska ha rätt att organisera sig. Regler för socialt ansvar saknas helt i det EU-ekologiska regelverket.

BIOLOGISK MÅNGFALD Ekologisk produktion är bra för den biologiska mångfalden och KRAV har regler som förstärker det skyddet.

TÄCKER DET MESTA MED EXTRA LAGER HÅLLBARHET Reglerna täcker fler områden. KRAV har regler även för fiske, butik, restaurang och ursprung.

ALLA KAN PÅVERKA Du kan vara med och påverka reglerna. Läs mer på [krav.se](https://www.krav.se).

SKILLNADER MELLAN OLIKA PRODUKTIONSMETODER

Här följer en genomgång av KRAVs regler inom olika produktioner, jämfört med EU:s regler för ekologisk produktion och svensk konventionell produktion. Dessa är bara några exempel och det finns så klart många fler.

DETTA GÄLLER FÖR MJÖLKKOR

	▶ KRAV-märkt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel. Minst 60 procent odlas på gården. Fri tillgång till grovfoder. ▶ Korna är utomhus minst 12 timmar per dag under betesperioden. En stor mängd av fodret ska komma från betet. ▶ Kalvning sker avskilt. ▶ Kalven får riktig mjölk sina första tre månader, diar en ko eller dricker genom plastspene så att sugbehovet tillfredsställs. ▶ Kons hälsa kontrolleras systematiskt och följs upp. ▶ Särskilda regler för hantering av levande djur i samband med slakt. ▶ Bedövning och smärtlindring ges vid avhorning.
	▶ Ekologiskt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel. Minst 60 procent odlas på gården. Fri tillgång till grovfoder. ▶ Specifika krav på antal timmar per dygn eller längd för bete saknas. ▶ Kalven får riktig mjölk de första tre månaderna. ▶ Regler saknas för hantering av levande djur i samband med slakt.
KONVENTIONELLT	▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel tillåtet vid odling av foder. ▶ Alla svenska kor får vara ute på bete. ▶ Kalvar får dricka pulvermjölk ur napp eller hink.

DETTA GÄLLER FÖR VÄRPHÖNS

	▶ KRAV-märkt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel. Minst hälften odlas på gården. ▶ Maximalt sex höns per kvadratmeter inne och minst fyra kvadratmeter per höna ute. ▶ De får vistas ute större delen av dygnet under minst fyra sammanhängande månader mellan maj och september. ▶ Stallet ska vara öppet mer än 12 timmar varje dag. ▶ Rastgården ska vara beväxt och värphönsen ska lockas att utnyttja rastgården så mycket som möjligt genom att det till exempel kan finnas buskar i den. ▶ De får gå ut och sprätta och picka. ▶ De får rotfrukter eller hö att picka i som tidsfördriv. ▶ Förebyggande behandling med läkemedel får inte förekomma. ▶ Plan med fokus på förebyggande djurhälsoarbete inklusive smittskydd krävs. ▶ De ska ha tillgång till sandbad med riktig sand. ▶ Minst åtta timmars nattvila i mörklagt stall utan elektriskt ljus.
	▶ Ekologiskt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel. Minst 20 procent odlas på gården. ▶ Maximalt sex höns per kvadratmeter inne och minst fyra kvadratmeter per höna ute. ▶ De får vara ute. Inte lika detaljreglerat angående tid eller längd på bete/rastgård som i KRAV-märkt produktion. ▶ De får gå ute och sprätta och picka. ▶ De får hö att picka i som tidsfördriv. ▶ Förebyggande behandling med läkemedel får inte förekomma. ▶ Minst åtta timmars nattvila i mörklagt stall utan elektriskt ljus.
KONVENTIONELLT	▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel tillåtet vid odling av foder. ▶ Oftast nio höns per kvadratmeter. ▶ De får hållas inne året om.

Nötkreatur i KRAV-certifierad produktion får vara ute och beta mycket under en stor del av sommarhalvåret. Det finns även krav på att ungtjurar ska gå på bete.

DETTA GÄLLER FÖR NÖTKREATUR

- ▶ KRAV-märkt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel samt fler miljöregler än EU-ekologiskt. Minst 75 procent av fodret odlas på gården.
- ▶ Maximalt 30 procent av dagligt foderintag får vara kraftfoder. Fri tillgång till grovfoder.
- ▶ De får vara ute och beta mycket under en stor del av sommarhalvåret. KRAV har regler om tid på bete, betesintag, naturligt beteende och digivning.
- ▶ Även ungtjurar ska gå på bete.
- ▶ Bedövning och smärtlindring ges vid avhorning och kastrering.
- ▶ Särskilda regler för hantering av levande djur i samband slakt.

- ▶ Ekologiskt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel. Minst 60 procent odlas på gården.
- ▶ Maximalt 40 procent av dagligt foderintag till nötkreatur får vara kraftfoder. Fri tillgång till grovfoder.
- ▶ De får vara ute och beta.

KONVENTIONELLT

- ▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel tillåtet vid odling av foder.
- ▶ Regel saknas för att djur ska få gå på bete. Ungtjurar som föds upp till slakt har ofta varit inne större delen av sina liv.

DETTA GÄLLER FÖR LAMM

- ▶ KRAV-märkt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel samt med fler miljöregler än EU-ekologiskt. Minst 75 procent odlas på gården.
- ▶ Maximalt 30 procent kraftfoder till slakt- och ungdjur.
- ▶ Förebyggande behandling med till exempel avmaskningsmedel får inte förekomma och en plan med fokus på strategiskt förebyggande djurhälsoarbete inklusive smittskydd ska finnas.
- ▶ Särskilda regler för hantering av levande djur i samband med slakt.
- ▶ Lamning ska kunna ske avskilt.
- ▶ Tillgång till rastgård vintertid, med undantag om stallet uppfyller särskilda regler om större storlek och mer insläpp av ljus och frisk luft än minimikraven anger.

- ▶ Ekologiskt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel. Minst 60 procent odlas på gården.
- ▶ Rutinmässig förebyggande behandling med till exempel avmaskningsmedel får inte förekomma.
- ▶ EU har inga regler för hanteringen av levande djur i samband med slakt.

KONVENTIONELLT

- ▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel tillåtet vid odling av foder.
- ▶ Rutinmässig avmaskning tillåten.

DETTA GÄLLER FÖR GRISAR

- ▶ KRAV-märkt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel, varav minst hälften odlas på gården. Fri tillgång till grovfoder.
- ▶ De får gå ut året om och beta och böka i jorden under somrarna. Krav på gyttjebad eller annan vattensvalka under sommarhalvåret.
- ▶ Grisning ska kunna ske avskilt med utrymme och tillgång till material för att bygga bo.
- ▶ Förebyggande behandling med läkemedel får inte förekomma. En plan med fokus på strategiskt förebyggande djurhälsoarbete inklusive smittskydd ska finnas.
- ▶ Smågrisar avvänjs tidigast när de är 40-49 dagar gamla.
- ▶ Särskilda regler för hantering av levande djur i samband med slakt.

- ▶ Ekologiskt foder producerat utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel. Minst 20 procent odlar på gården Fri tillgång till grovfoder.
- ▶ De ska ha möjlighet att vistas ute, men en platta av betong är allt som krävs.
- ▶ Förebyggande behandling med läkemedel får inte förekomma.
- ▶ Smågrisar avvänjs tidigast när de är 40 dagar gamla.

KONVENTIONELLT

- ▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel tillåtet vid odling av foder.
- ▶ Inget krav på utevistelse.
- ▶ Smågrisar avvänjs när de är cirka 26 dagar gamla.

De flesta grisar i Sverige får aldrig vara ute, det får grisar på KRAV-certifierade gårdar. Förutom att de på sommaren ska ha möjlighet att böka och beta ska bonden även arbeta systematiskt för djurens goda hälsa.

Potatis är en av de mest besprutade grödorna i Sverige. De kemiska bekämpningsmedel som konventionella odlare använder är mycket giftiga för vattenlevande organismer och skadliga för bin.

DETTA GÄLLER VID POTATISODLING

- ▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får inte användas.
- ▶ Kväve, fosfor och kalium i form av konstgödsel får inte användas.
- ▶ Regler för att begränsa växtnärläckaget, bland annat en tre meter bred zon mot vattendrag som ska vara beväxt och som inte får gödslas.
- ▶ Svenska KRAV-bönder ska effektivisera sin energianvändning, använda förnybar el och vara utbildade i sparsam körning.

- ▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får inte användas.
- ▶ Kväve, fosfor och kalium i form av konstgödsel får inte användas.

KONVENTIONELLT

- ▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får användas.
- ▶ Bekämpning kan ske 7-8 gånger per säsong mot bladmögel, ogräs, insekter och för att döda bladen före skörd.
- ▶ Konstgödsel får användas.

DETTA GÄLLER VID SPANNMÅLSODLING

	▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får inte användas. ▶ Kväve, fosfor och kalium i form av konstgödsel får inte användas. ▶ Regler för att begränsa växtnäringsläckaget, bland annat en tre meter bred zon mot vattendrag som ska vara beväxt och som inte får gödslas. ▶ Svenska KRAV-bönder ska effektivisera sin energi-användning, använda förnybar el och vara utbildade i sparsam körning.
	▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får inte användas. ▶ Kväve, fosfor och kalium i form av konstgödsel får inte användas.
KONVENTIONELLT	▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får användas. ▶ Konstgödsel får användas.

DETTA GÄLLER VID GRÖNSAKSODLING

	▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får inte användas. ▶ Kväve, fosfor och kalium i form av konstgödsel får inte användas. ▶ KRAV-bönder ska effektivisera sin energianvändning, använda förnybar el och vara utbildade i sparsam körning. ▶ Inom växthusodling ska alla större odlare använda förnybar el eller spillvärme till minst 80 procent och växthusen ska vara väl isolerade, allt för klimatets skull.
	▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får inte användas. ▶ Kväve, fosfor och kalium i form av konstgödsel får inte användas.
KONVENTIONELLT	▶ Naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel får användas. ▶ Konstgödsel får användas.

 Utöver EUs regler ska KRAV-bonden effektivisera sin energi-användning, använda förnybar el och vara utbildad i sparsam körning.

VISION

All produktion av livsmedel
är ekonomiskt, ekologiskt
och socialt hållbar och tillgodoser
dagens behov utan att äventyra
kommande generationers möjligheter
att tillgodose sina behov.

STRATEGI

KRAV driver utvecklingen
av ekologiska och hållbara livsmedel
samt underlättar för konsumenter
och aktörer i hela livsmedelskedjan
att agera ansvarsfullt.

